

Tri práčky

Kedysi v hore bývali tri ženy. Mužovia im voľakedysi predtým, a to všetci traja odrazu, skapali, len tak, ako čo by boli prepadli sa bez chýru a stopy. Ženičky už potom iba z toho živili sa, čo bohatým ľuďom z neďalekého mesta šaty prali.

Raz horko-ťažko vyrobili si z toho prania na jednu meričku zbožia. Pekne si ho zomleli, múku na korytce preosiali a večer zápravu do toho dali, že ešte pred polnocou vstanú toho chleba napiecť, lebo už oddávna ani korky z neho nevideli. Aj vstali a že dobre bolo skyslo, i zamiesili. Tu už mali pec kúriť, ale v dome ani iskierky ohňa; voliak im bol všetok vyhasol a kresivo stratilo sa im kdesi, že ho konečným koncom nájsť nemohli. Čo bolo robiť? Iba skoro do mesta bežať, ohňa požičať a doniesť.

Bežala poň tá najstaršia; ale dlho neprichádzala, a na koryte už hodne bolo skyslo.

„Len kde tá moce sa?“ povie tá stredná a odbehla oproti tamtej, aby posporila sa.

Tu najmladšej doma cesto už von z koryta prekýsalo, a tie ešte neprichádzali. A veru jej aj clivo bolo samotnej, potme. Vyšla na priedomie a vyvolávala, ale sa jej nik neohlásil. Nuž aj ona chcela pustiť sa oproti tým dvom, ale si ešte pomyslela, že to veru dobre bude upiecť si aspoň kúsok cesta na uhlí, keď tie dve stretne s tým ohňom, bo ju už aj hlad upomínal. Vbehla teda dnu, odtrhla si rovnaké kúsky z toho cesta a pustila sa tým dvom v ústrety.

Beží, letí ako bez duše, aby čím skôr stretla sa s nimi a prehrýzli si koľko-toľko. Lež ani nevedela, iba keď zablúdila na akýsi pustý závoz. Cesta tu hlboká, brehy strmé z oboch strán; nevie, ako von, ani či napravo, či naľavo dobrú cestu hľadať: nuž v tom strachu len beží a letí vždy ďalej.

Tu stretne akéhosi bieleho pána na bielom koni a psíček-belko bežal popred nich; všetci traja boli veľmi vychudnutí.

„Bože daj šťastia, biely páno,“ pokloní sa žena. „Či ste nestretli tu dakde dve práčky, just také ženy, ako som ja?“

„Horký môj stretol; veď ja na tejto ceste ani vrábika nestretám, nie to ešte ľudský parsún. Ale choď, stretneš môjho kamaráta, čo za mnou chodí, azda ti ten dačo povie o nich.“

Už by bola prešmykla popri ňom, ale vtom jej ľúto prišlo:

„Ach, ale akí ste vy všetci vychudnutí; vy iste leban ani raz do týždňa varené nejedáte. Vezmiteže si aspoň tento koláčik.“

A s tým hodila jeden kúsok z toho cesta, čo doma umiesila. Psíček ho hneď uchytil a na troje rozdelil.

Už bežala, uháňala zasa tým závozom. Nezadlho stretla bledého pána na bledom koni a psíček-bledko bežal popred nich. Títo traja boli ešte vychudnutejší od predošlých.

„Bože daj šťastia, bledý páno,“ pokloní sa žena. „Či ste nestretli tu dakde dve práčky, just také ženy, ako som ja?“

„Horký môj stretol; veď ja na tejto ceste ani vrábika nestretám, nie to ešte ľudský parsún. Ale choď, stretneš môjho kamaráta, čo za mnou chodí, azda ti ten dačo povie o nich.“

Už by sa bola prešmykla popri ňom, ale vtom jej ľúto prišlo:

„Jaj, bože môj, vy ste ešte vychudnutejší ako tamtí; nate aspoň tento koláčik.“

A s tým hodila druhý kúsok z toho cesta, čo doma umiesila. Psíček ho hneď uchytil a na troje rozdelil.

Zas bežala, uháňala tým závozom. Nezadlho stretla čierneho pána na čiernom koni a psíček-černuš bežal popred nich. Títo traja boli už akísi najvychudnutejší na tom svete.

„Bože daj šťastia, čierny páno,“ pokloní sa žena. „Či ste nestretli tu dakde dve práčky, just také ženy, ako som ja?“

„Stretol, nestretol; čože tebe do nich?“

„Nuž veď sú to moje kamarátky, išli po oheň do mesta. .. Jaj, ale, aha! Veď ste vy akí najvychudnutejší na tom svete; nateže, nate aspoň tento koláčik.“

S tým hodila i ten tretí kúsok cesta psíčkoví a ten ho hneď na troje rozdelil a podal po kúsku tamtým.

Ona by bola vari zas len prešmykla sa popri ňom kamarátky hľadať, ale ju teraz už zastavil sám ten čierny.

„Stojže málo,“ hovorí jej, „a počuj, čo ja tebe poviem. Ale si zachovaj každé slovo, lebo ak nie, zle bude s tebou aj s nami. Ty by si z tohto závozu nikdy nevyšla, lebo ten točí sa kolom dookola ako koleso. Ale zablysne sa ti hneď tu stranou svetielko: k tomu choď! Tam na dvore klietka dreva a nad ňou visí lampa. Tá ti posvieti, kadiaľ dnu do domu. Nad prvými dvermi visí kantár, ten zosním potichučky, aby si ani nešuchla. Ponáhľaj sa s ním cez tri izby a ani nemukni, čo by si tam čo videla. V tej tretej izbe spí za stolom na lavici strigôň. Hod' na neho ten kantár, ale odrazu! On síc premení sa ti na šarkana, ale ty na to nič nedbaj, len ho vyved' na dvor a posad' na tú klietku dreva a podpál tou lampou, nech tam zhorí. Vyslobodíš i seba, i nás, i svoje kamarátky. Času máš dost'. Lebo, že si i mňa i mojich kamarátov takto zastavila a nachovala, budeme sa my baviť na ceste, aby sme pozdejšie obišli ako inokedy. A najdlhšie zabavím sa ja sám; bo keď chceš vedieť, ja som toho strigôňova noc, ten predo mnou je jeho mesiac a ten prvý jeho deň. Tu my tomu slúžime a on nám práve len toľko dáva jesť, aby sme ani prirýchlo, ani prineskoro nebehali. Ale teraz ja tých predo mnou duríť nebudem a tí tiež mali pri čom pomeškať sa: nuž hovorím ti, že máš času dost'; len urob, ako som ti rozpovedal. Ale že môj jeden krok a tvoje tri!“

Čierny pán sa pohol, a ona tiež meškať nesmela. Nuž tu nevoľná stvora len bežala, bežala, až zablyslo sa jej to svetielko stranou od závozu. Prišla na dvor a lampa jej posvietila, kadiaľ dnu do domu. Tam nado dvermi visel remenný kantár. Ani nedýchla, ani nešuchla, kým ho zosnímala. Vnide do kuchyne, tu plno všelijakého riadu, a to všetko z umrlčích kostí. Len teraz ešte predesila sa. Ide do prvej izby; tu všelijaké mordárske náčinie: kuše, nože, paloše, putá, reťaze a bohvie, čo ona o tom nikdy ani nechyrovala. Bože ty môj, dobre tu z ňoh nespada od strachu. Ale nič; len ide do tej druhej izby. A tu zas samé klietky ako pre vtákov a ľudia v nich pozatváraní. A to, čo si ich ten strigôň krmil na pečienku. Tuná boli už aj tie jej kamarátky, každý v okremitej klietke. Na šťastie spalo to tam všetko, keď ešte noc trvala, a tak nemal kto kriku porobiť. Prekradla sa len tak na prstoch ku tretej izbe.

V tretej zlatej palote spal sám strigôň za stolom, nad ktorým mu naveky lampa horela.

„Aha, tu si mi!“ zareval na ňu, ako dvermi vrzgla a dvíhal sa hore.

Just natoľko nadvihol sa jej, ako bolo treba ten kantár na neho zahodiť. A veru ona poobracala sa a zahodila mu ho na krk. Hneď premenil sa na šarkana a reval a metal sa náramne. Ona tým tuhšie chytila ho za ten kantár. Nuž tu, keď už videl, že je v jej moci, dal sa jej viesť ako kuriatko.

Ona ho vyviedla na dvor, posadila na tú klieťku dreva a tou lampou podpálila. Hneď drevo praskalo, plameň a dym zdvihol sa do neba a strigôň zhorel tam na prach a popol. Keď doháralo, blížil sa už ten biely pán pozďaleka, a keď všetko vytuchlo, bol už tam; bol už biely deň.

„A či ma ty,“ rečie ten biely, „už nepoznáš? Ved' som ja ten spravodlivý, najmladší tvoj, ako najmladšej z vás troch muž!“

Vtedy ona oči otvorila a poznala, že jej to jej muž. Vtedy vraj i z tých umrlčích kostí tam ľudia ožili, aj tí z tých klieťok povychodili a medzi nimi aj kamarátky. A došli už ako oslobodení aj tí dvaja, čo ich bola stretla. A to boli zasa jej kamarátok muži. Nuž tu všetci len jej jedinej za oslobodenie ďakovali. Aj mali čo ďakovať, lebo strigôňa nebolo viacej a v dome jeho nabrali si bohatstva, čo potom každému dostačovalo na celý život.